

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 57 0 Пс 058053 14 Рев
Бања Лука, 21.05.2015. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Стаке Гојковић, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Сенада Тице, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља П.Т. д.о.о. Т., кога заступа пуномоћник С.К., адвокат из Б.Л., ..., против тужене РС Министарство ..., коју заступа заступник по закону Правобранилаштво Републике Српске, Сједиште замјеника Бања Лука, ради накнаде штете, вриједност спора 1.401.701,72 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 058053 14 Пж од 15.05.2014. године, на сједници одржаној дана 21.05.2015. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 058053 09 Пс од 27.02.2014. године одбијен је тужбени захтјев тужитеља да се тужена обавезе да му, на име накнаде штете, исплати износ од 1.401.701,72 КМ и на име доспјеле законске затезне камате износ од 1.401.701,72 КМ, као и захтјев за накнаду трошкова парничног поступка. Тужитељ је обавезан да туженој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 14.100,00 КМ, док је захтјев тужене за накнаду трошкова поступка, преко досуђеног износа, одбијен.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 058053 14 Пж од 15.05.2014. године жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Одбијен је и захтјев тужитеља за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужитељ због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права са приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужена предлаже да се иста одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља да се тужена обавезе да му, на име накнаде штете, исплати износ од 1.401.701, 72 КМ, те на име доспјеле законске затезне камате исти износ, уз накнаду трошкова парничног поступка.

Захтјев тужитеља је утемељен на чињеничним тврдњама да је усљед доношења аката тужене, за које је одлуком Уставног суда Републике Српске утврђено да нису у сагласности са Уставом и законом, тужитељу онемогућено да се бави дјелатношћу продаје лож уља и да му је усљед тога причињена штета у виду измакле добити у захтјеваном износу.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да је тужена чланом 4. Правилника о измјенама и допунама Правилника о минималним условима у погледу пословног простора, уређаја и опреме за обављање трговинске дјелатности („Службени гласник РС“ број 64/03 – у даљем тексту: Правилник) додала нови члан 42. а) којим је прописала забрану складиштења и стављања у промет уља за ложење (екстра лаког и лаког специјалног) на бензинским пумпним станицама, те услове под којима је дозвољено складиштење и продаја уља за ложење; да су чланом 46. став 1. Правилника о измјенама и допунама Правилника о минималним условима у погледу пословног простора, уређаја и опреме за обављање трговинске дјелатности („Службени гласник РС“ број 43/06 – у даљем тексту: Правилник) прописани идентични услови складиштења и стављања у промет уља за ложење; да се тужитељ није обраћао са захтјевом за добијање одобрења за продају лож уља по условима прописаним овим актима; да је одобрење за промет лож уља по тим условима, у спорном периоду, исходило 125 привредних субјеката; да је тужитељ пред Уставним судом РС покренуо иницијативу за оцјену уставности и законитости наведених одредаба Правилника и да је Уставни суд РС, одлуком број У-80/04 од 28.03.2007. године, утврдио да исте нису у сагласности са Уставом и законом; да је основна дјелатност тужитеља промет нафте и нафтних деривата, укључујући и лож уље; да је ту дјелатност тужитељ обављао на пумпама које је имао у власништву, те на пумпама које је држао у закупу; да према подацима из налаза вјештака економске струке Дијане Остић изгубљена добит тужитеља, због немогућности продаје екстра лаког и лаког специјалног уља за ложење по ранијим условима прије доношења наведених правилника, за период 24.03.2003. до 09.04.2007. године, износи 1.401.701,72 КМ.

На темељу тих чињеница, првостепени суд је закључио да је у конкретном случају тужена пасивно легитимисана, јер је донијела спорне Правилнике. Међутим, налазећи да доношењем ових Правилника тужитељ није онемогућен у остваривању добити, јер је пропустио да обезбједи услове за продају лож уља по новим условима, те да изведеним доказима није утврђено да ли је уопште дошло до изгубљене добити на страни тужитеља, с обзиром да није могуће утврдити како је забрана продаје лож уља на пумпама утицала на

продају осталих нафтних деривата, а нити предвидјети како би према кретању тржишта у спорном периоду текла продаја лож уља да није било забране, првостепени суд је становишта да нису испуњени законски услови за конституисање одштетне одговорности. Сагласно томе, позивом на одредбу члана 17. Устава Републике Српске и одредбу члана 172. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ" бр. 29/78, 39/85 и 57/89 те "Службени гласник Републике Српске" бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04- даље: ЗОО), првостепени суд је судио тако што је захтјев тужитеља у цјелости одбио.

Одлучујући о жалби тужитеља, другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, слиједом чега је изјављену жалбу одбио и првостепену пресуду потврдио.

Одлука другостепеног суда је правилна и законита и ревизионим наводима није доведена у озбиљну сумњу.

Према одредби члана 70. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник РС“, број 54/05 – Пречишћени текст), који законски пропис је био на снази у спорном периоду, свако коме је повријеђено право коначним или правоснажним појединачним актом донесеним на основу закона или другог прописа и општег акта који је на основу одлуке суда престао да важи, има право да тражи од надлежног органа измјену тог појединачног акта (став 1). Сагласно одредби члана 72. истог закона уколико се утврди да се измјеном појединачног акта не могу отклонити посљедице настале усљед примјене општег акта, који је на основу одлуке суда престао да важи, Суд може одредити да се ове посљедице отклоне повраћајем у пређашње стање, накнадом штете или на други начин.

У конкретном случају, се не ради о доношењу појединачног акта којим је повријеђено право. Међутим, на темељу цитираних законских одредаба, доношење општих аката (означени Правилници) за које је утврђено да нису у складу са Уставом и законом, због посљедица до којих је дошло усљед примјене таквих аката, уз испуњење услова о општим правилима о одштетној одговорности прописаних одредбама ЗОО, могло би довести до одговорности тужене за евентуалну штету.

Међутим, према тим правилима о одштетној одговорности, изгубљена добит може се признати само када је сасвим сигурно да није остварена, а мора бити и конкретно доказана, док се код оцјене висине изгубљене користи узима у обзир добитак који се основано могао очекивати према редовном току ствари или посебним околностима (члан 189. ЗОО), који услови у конкретном случају нису остварени.

Наиме, спорним одредбама Правилника је прописано да се уља за ложење, екстра лако и лако специјално, не смију складиштити и стављати у промет на бензинским станицама, већ се складиштење и продаја може обављати само из посебно утврђених пословних просторија изграђених у складу са урбанистичко-грађевинским прописима и прописима о изградњи и опремању постројења за запаљиве течности и ускладиштењу и претакању запаљивих течности (резервоари), с тим што се достава врши ауто-цистернама које су видно обиљежене.

Овим одредбама, како су то правилно закључили и нижестепени судови, није прописана забрана продаје уља за ложење (екстра лаког и лаког специјалног), већ су, у односу на раније прописе, прописани нови услови које су морали испунити привредни субјекти који су се бавили прометом нафтних деривата. Према томе, доношењем ових прописа тужитељу није забрањено да се и даље бави продајом лож уља, али су прописани нови услови за бављење овом дјелатношћу.

Међутим тужитељ, којем је основна дјелатност промет нафтним дериватима, није предузео радње у сврху испуњења тих прописаних услова (изградња поменутих резервоара и прибављање потребног одобрења), у којем случају би му припадало право на накнаду трошкова који су настали усљед прилагођавања новим условима, већ тужбени захтјев према чињеничним наводима тужбе темељи на забрани продаје лож уља, до које како је већ речено није ни дошло.

Произлази, да је у конкретном случају тужитељ пропустио да предузме радње ради отклањања посљедица насталих усљед примјене општег акта, који је на основу одлуке суда престао да важи, које би му давале право на накнаду трошкова које је имао предузимањем тих радњи, па се из тих разлога евентуална изгубљена добит не може ставити на терет туженој. Исто тако, правилан је закључак нижестепених судова, с обзиром да није могуће предвидјети кретање тржишта у спорном периоду, нити је могуће утврдити како је промјена услова за продају лож уља утицала на продају осталих нафтних деривата код тужитеља, да су контрадикторни наводи законског заступника тужитеља о блокади жиро рачуна и о истовременом повећању броја пумпи у спорном периоду, те с обзиром на очигледне мањкавости сачињеног налаза вјештака финансијске струке (које су означене у нижестепеним пресудама), да изведеним доказима није доказано ни да је тужитељ у спорном периоду трпио штету у виду изгубљене добити.

Из тих разлога не стоје ревизиони наводи да је утврђењем нижестепених судова, да је тужитељ требао поступати по неуставном Правилнику, дерогирана одлука Уставног суда Републике Српске, јер су у спорном периоду спорне одредбе Правилника биле на снази што је тужитеља обавезивало да се прилагоди важећим условима уколико је намјераво наставити дјелатност продаје лож уља (који су се реално могли испунити кад се има у виду да је 125 привредних субјеката добило одобрење за промет лож уља по новим условима). При томе, није од одлучног значаја што су се резервоари за продају лож уља имали изградити ван бензинских пумпи, на чему се ревизионим наводима инсистира.

Неосновани су и ревизиони наводи којима се истиче (по први пут у овој парници) приговор стварне ненадлежности суда, јер је конкретни материјално правни однос проистекао из привредне дјелатности тужитеља, коју исти обавља у складу са актима чије је доношење у надлежности тужене, па се тиме ради о привредном спору. Исто тако, не стоје ни ревизиони наводи да другостепени суд није оцјенио све жалбене наводе, јер је у разлозима побијане пресуде суштински одговорено на жалбене наводе.

Из датих разлога, примјеном одредбе члана 248. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13) одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Стака Гојковић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић